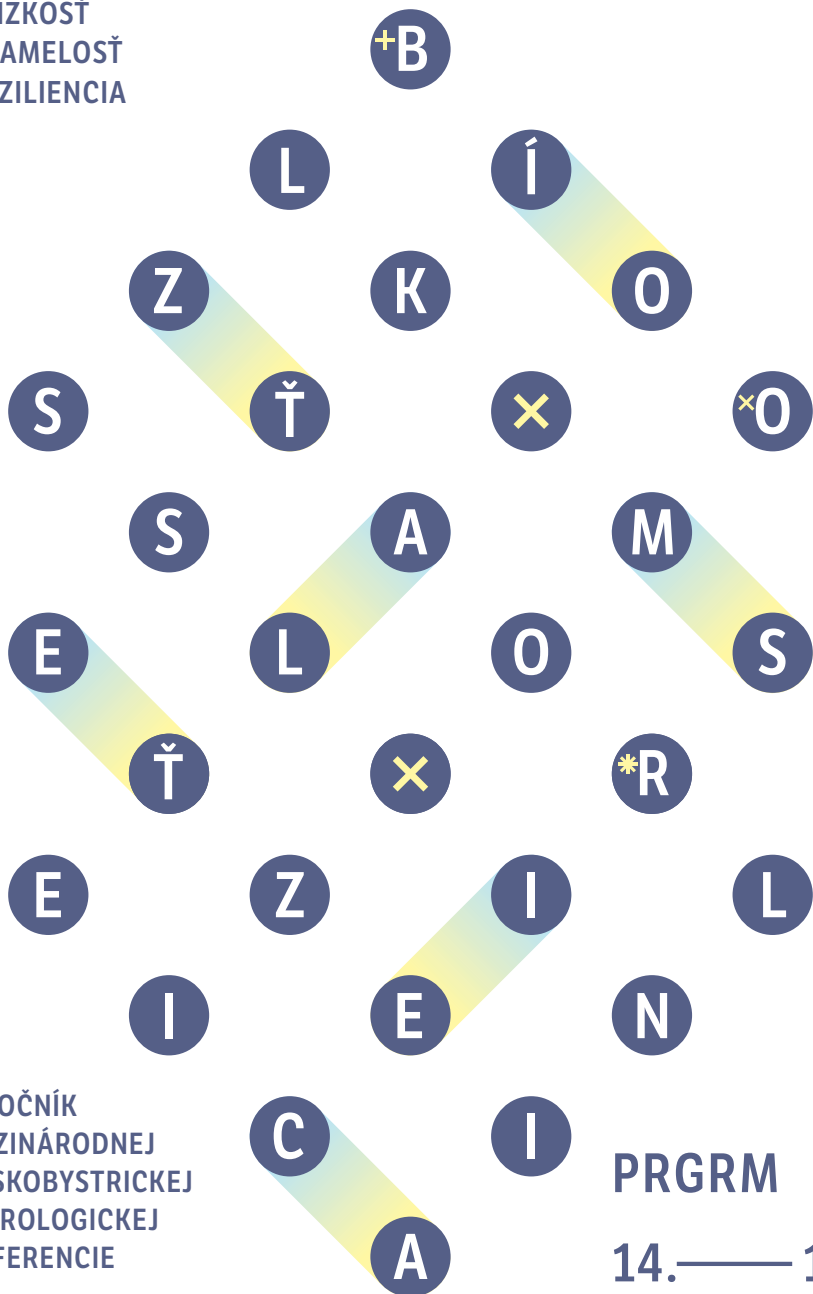

+BLÍZKOSŤ
× OSAMELOSŤ
* REZILIENCIA

22. ROČNÍK
MEDZINÁRODNEJ
BANSKOBYSTRICKEJ
TEATROLOGICKEJ
KONFERENCIE

AKADÉMIA UMENÍ
V BANSKEJ BYSTRICI
FAKULTA DRAMATICKÝCH UMENÍ

PRGRM

14.—15.
NOVEMBER
2025

22. ročník konferencie venujeme našim kolegom, prof. Ivane Ignjatov Pópovič PhD a prof. PhDr. Oliverovi Bakošovi, CSc. za ich vytrvalú priazeň a inšpiratívne podnety, ktorými toto podujatie dlhé roky obohacovali.

Organizátori

Fakulta dramatických umení
Akadémie umení v Banskej Bystrici
Ústav divadelnej a filmovej vedy
Centra vied o umení Slovenskej akadémie vied

Miesto konania

Fakulta dramatických umení
Akadémie umení v Banskej Bystrici
Horná 95, 974 01 Banská Bystrica

Rokovacie jazyky

slovenský, anglický, český

Vedecký a programový výbor

Mag. art. Aneta Głowacka, PhD
doc. Mgr. Peter Himič, PhD.
doc. PhDr. Elena Knopová, PhD.
prof. PhDr. Miloš Mistrík, DrSc.
Mgr. Michaela Mojžišová, PhD.
doc. PhDr. Miron Pukan, PhD.
doc. MgA. Jan Šotkovský, Ph.D

Organizačný výbor

Mgr. art. Katarína Burdová, Ph.D
Mgr. Denisa Dobisová
doc. PhDr. Elena Knopová, PhD.
Mgr. art. Petra Kovalčíková, ArtD.
Mgr. art. Tereza Mankovecká
Ing. Janka Šúrová, PhD.
Mgr. Tamara Vajdíková

Projekt konferencie podporil z verejných zdrojov Fond na podporu umenia.

u. fond
na podporu
umenia

Konferencia sa koná v rámci riešenia projektu
VEGA č. 2/0112/23 „Poetika absurdity, nonsensu
a paradoxu v súčasnom divadle“.

SPRIEVODNÝ PROGRAM

6. 11. – 9. 11. 2025

(ŠTVRTOK – NEDEĽA; CELODENNÝ WORKSHOP)

LEKTOR ŠIMON SPIŠÁK

MALÉ DIVADELNÉ ŠTÚDIO FDU AU BB

MAXIMÁLNY POČET ÚČASTNÍKOV: 8

WORKSHOP „HRA S TEXTOM A PREMÝŠĽANIE O JAVISKU. REKONFIGURÁCIA DIALÓGU: HEREC, TEXT, DIVÁK“

Workshop je zameraný na autorský a hravý prístup k textu – z perspektívy hercov a herečiek, režisérov a režisérok či výtvarníkov a výtvarníčok – zároveň aj na hereckú tvorbu a existenciu na javisku vo vzťahu k predlohe, k sebe samému, k divákom.

Dôraz sa kladie na **vedomé herectvo a možnosti vedomej rekonfigurácie vzťahu medzi „javiskom a hľadiskom“**. Workshop skúma prvky dramaturgického myslenia u hercov a herečiek počas tvorby inscenácie, ako aj vnímanie inscenácie ako spoločnej a spoločenskej výpovede – s cieľom meniť svet v duchu Spinozu, Marxa a Brechta.

Súčasťou workshopu bude nepretržitá debata o témach ktoré ešte nikto netuší, pretože ich spoločne objavíme na mieste. Debata so sebou samým, medzi sebou navzájom a hlavne s autorom. Keďže ide o „hravý“ prístup k textu, použijeme klasikov (B. Brecht, A. P. Čechov, W. Shakespeare, H. Ibsen, C. Goldoni alebo ďalší). Táto debata bude sčasti náplňou, sčasti formou a sčasti cieľom aj výsledkom nášho snaženia, keďže debatu (komunikáciu, dialóg, diskurz...) vnímame ako veľmi dôležitú (základnú?) zložku celého divadelného snaženia.

13. 11. 2025

(ŠTVRTOK)

LEKTOR PATRIK KREBS (ÚDFV CVU SAV; DIVADLO BEZ DOMOVA)

16:30 – 18:30 HOD.

MALÉ DIVADELNÉ ŠTÚDIO FDU AU BB

MAXIMÁLNY POČET ÚČASTNÍKOV: 20

Masterclass „Divadlo ako aplikovaná prax. Skúsenosti Divadla bez domova v kontexte dramaterapie a sociálnej inklúzie“

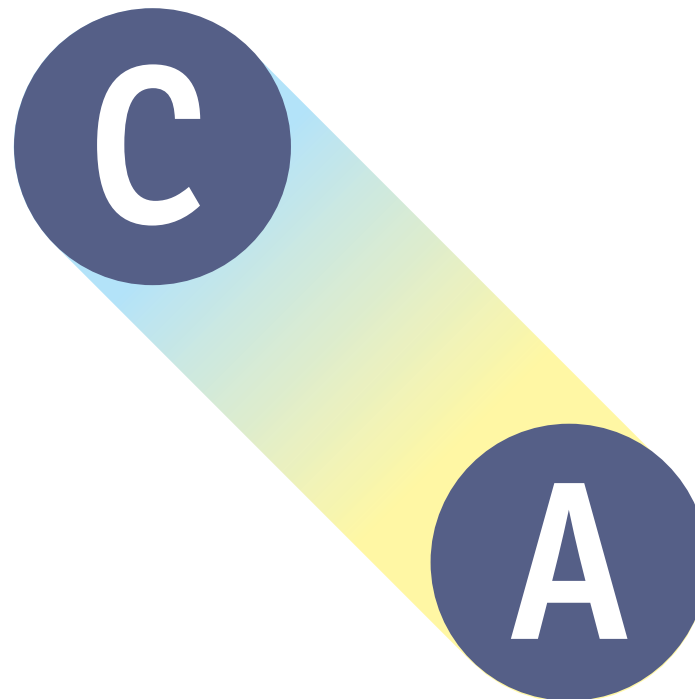
Divadlo ako umelecký jazyk je jedinečným nástrojom na prekonávanie sociálnych bariér, posilňovanie individuálnej identity a podporu komunity. Masterclass predstaví prax Divadla bez domova, ktoré od roku 2006 rozvíja špecifickú formu aplikovaného divadla a dlhodobo pracuje s ľuďmi bez domova, osobami so zdravotným znevýhodnením, s psychiatrickou diagnózou, ľuďmi po a vo výkone trestu a inými dospelými zo sociálne zraniteľného prostredia.

Účastníci sa zoznámia s princípmi **dramaterapeutických a participatívnych metód**, ktoré spájajú umeleckú tvorbu s procesom osobnostnej a komunitnej premeny. V centre pozornosti budú najmä:

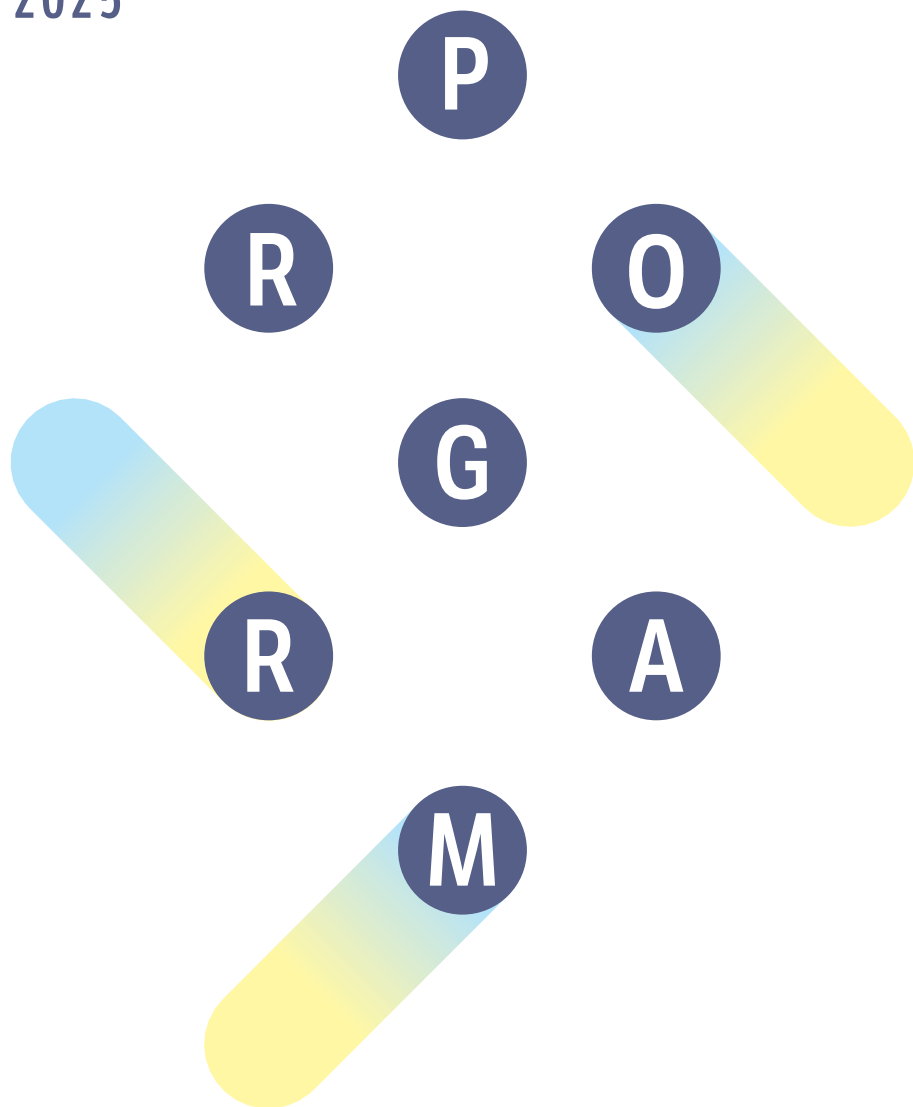
- práca s autobiografickým materiálom a jeho etické dimenzie,
- budovanie bezpečného tvorivého priestoru (*safe space*),
- vyvažovanie umeleckej kvality a sociálnej inklúzie,
- individuálne a skupinové aktivity,
- skúsenosti z medzinárodných projektov a festivalu ERROR, ktorý spája bezdomovecké divadlá z celej Európy.

Masterclass má podobu interaktívneho 90-minútového laboratória: úvodná prednáška rámcuje Divadlo bez domova v kontexte súčasných teórií aplikovaného divadla a dramaterapie, nasledujú praktické cvičenia a spoločná reflexia. Dôraz sa kladie na odborné prepojenie umeleckého a sociálneho rozmeru divadla a na kritickú diskusiu o možnostiach a hraniciach inkluzívnej tvorby.

Cieľom je poskytnúť účastníkom inšpiráciu, metodické východiská i konkrétne nástroje, ktoré môžu uplatniť vo vlastnej umeleckej alebo pedagogickej praxi.

PIATOK
14. NOVEMBER
2025

09:00 — 10:30

REGISTRÁCIA ÚČASTNÍKOV

10:30 — 10:45

PRIVÍTANIE ÚČASTNÍKOV

EVA VARHANÍKOVÁ

PROREKTORKA AKADEMIE UMENÍ V BANSKEJ BYSTRICI

MARTIN PALÚCH

RIADITEĽ ÚSTAVU DIVADELNEJ A FILMOVEJ VEDY

CENTRA VIED O UMENÍ SAV

ELENA KNOPOVÁ

VEDECKÁ GARANTKA KONFERENCIE

10:45 — 12:40

Blok vedie **MILOŠ MISTRÍK**

MICHAL BABIAK

Slovenská dráma medzi rezilienciou, blízkosťou a osamelosťou

FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY KOMENSKÉHO

VBRATISLAVE

KAROL MIŠOVIC

Obdobie vzdoru divadla Nová scéna

ÚSTAV DIVADELNEJ A FILMOVEJ VEDY CENTRA VIED

O UMENÍ SAV

MIROSLAV BALLAY

Cyklické obrazy rodinnej sviatočnosti v inscenácii *Deti*

FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY KONŠTANTÍNA

FILOZOFA V NITRE

DAGMAR PODMAKOVÁ

Obraz prekročenia vlastného tieňa

ÚSTAV DIVADELNEJ A FILMOVEJ VEDY CENTRA VIED

O UMENÍ SAV

CARLOS DIMEO ÁLVAREZ – EVA REICHWALDEROVÁ

Jazyk ako reziliencia: Miguel Torrence a politický odkaz

Bertolta Brechta

FAKULTA HUMANITNÝCH A SPOLOČENSKÝCH VIED

UNIVERZITY V BIELSKO-BIAŁEJ – FILOZOFICKÁ FAKULTA

UNIVERZITY MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI

DISKUSIA

12:40 — 13:40

OBEDNÁ PRESTÁVKA

13:40 — 15:35

Blok vedie **ELENA KNOPOVÁ**

MILOŠ MISTRÍK

Vzdialiť sa nemusí znamenať osamelosť

FAKULTA DRAMATICKÝCH UMENÍ AKADEMIE UMENÍ

V BANSKEJ BYSTRICI; ÚSTAV DIVADELNEJ A FILMOVEJ VEDY

CENTRA VIED O UMENÍ SAV

JAROSLAV DAUBRAVA

Spomalené verzus zrýchlené

FAKULTA DRAMATICKÝCH UMENÍ AKADEMIE UMENÍ

V BANSKEJ BYSTRICI

BARBORA KRAJČ ZAMIŠKOVÁ

Batolárrium – žáner vytvárajúci komunitu

DIVADELNÁ FAKULTA VYSOKEJ ŠKOLY MÚZICKÝCH UMENÍ

V BRATISLAVE

ZUZANA TIMČÍKOVÁ

Poučený divák či partner dialógu? O vzdelávaní publika v divadlách

ÚSTAV DIVADELNEJ A FILMOVEJ VEDY CENTRA VIED

O UMENÍ SAV

DITA LÁNSKÁ

Podpora komunitného života a popularizácia ako prostriedok zvýšenia reziliencie odboru

DIVADELNÉ A FILMOVÉ ODDELENIE MESTSKEJ KNIŽNICE

V PRAHE; TEATROLOGICKÁ SPOLOČNOSŤ

DISKUSIA

15:35 — 15:50

KRÁTKA PRESTÁVKA

15:50 — 17:30

Blok vedie **MIROSLAV BALLAY**

NADEŽDA LINDOVSKÁ

Sila a krehkosť ženských spovedí (Slzy Janka Borodáča: *Outcast*)

DIVADELNÁ FAKULTA VYSOKEJ ŠKOLY MÚZICKÝCH UMENÍ

V BRATISLAVE

ELENA KNOPOVÁ

Ženské príbehy odporu v čase erózie samozrejmosti

ÚSTAV DIVADELNEJ A FILMOVEJ VEDY CENTRA VIED

O UMENÍ SAV; FAKULTA DRAMATICKÝCH UMENÍ AKADEMIE

UMENÍ V BANSKEJ BYSTRICI

NORA NAGYOVÁ

Blízkosť, osamelosť a reziliencia v dramatickej tvorbe

Jany Bodnárovej

DIVADELNÁ FAKULTA VYSOKEJ ŠKOLY MÚZICKÝCH UMENÍ

V BRATISLAVE

MARTINA KOVAL

Obraz uznávannej psychoanalytičky Melanie Kleinovej v dráme

Nicholasa Wrighta: emancipácia žien ako forma reziliencie

DIVADELNÁ FAKULTA VYSOKEJ ŠKOLY MÚZICKÝCH UMENÍ

V BRATISLAVE

DISKUSIA

17:30 — 19:00

VEČERA

19:00 — 19:50

DIVADELNÉ PREDSTAVENIE

KRAJINA ZÁZRAKOV

Inscenácia je inšpirovaná aktuálnym dianím na Slovensku.

Réžia Tereza Mankovecká; **dramaturgia** Michaela Kapušanská;

produkcia Michal Ditte; **hudba** Vojtech Klinec, Andrej Bilík;

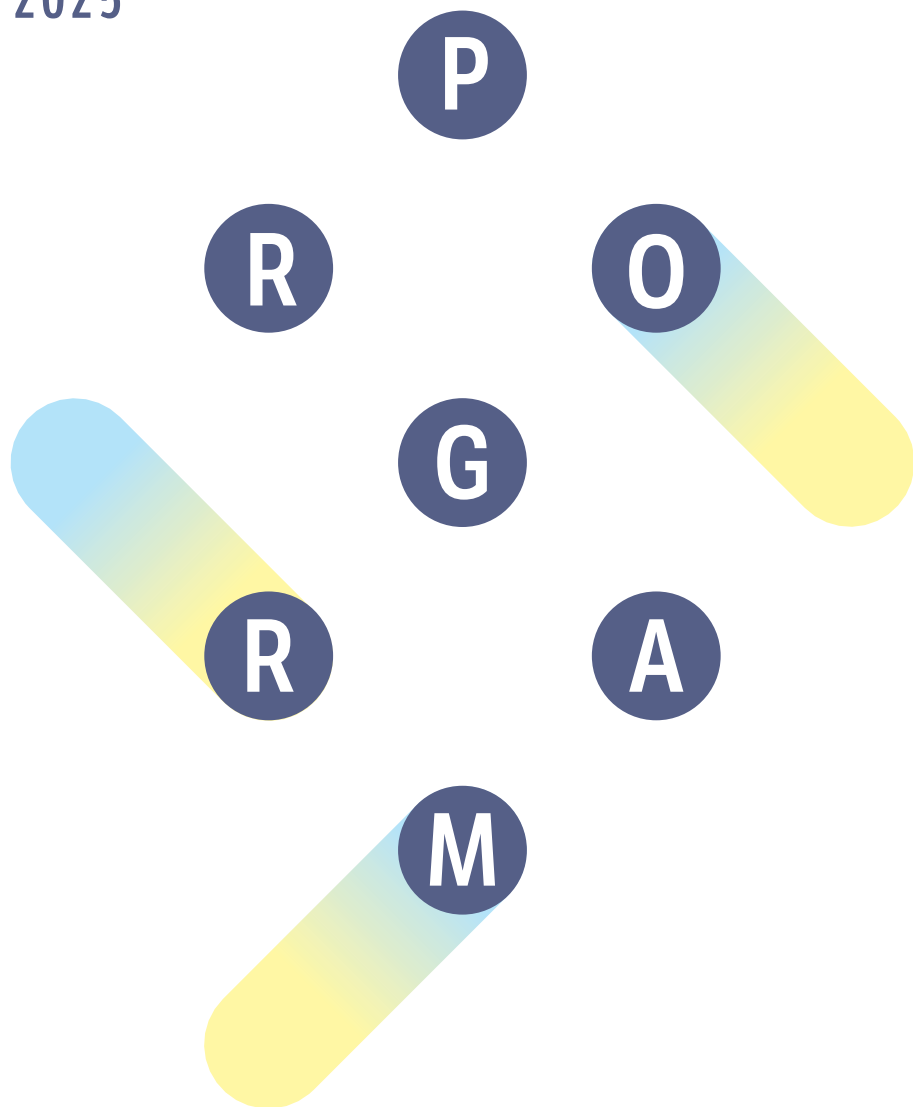
pohybová spolupráca Simona Kaščáková; **kostýmy** Lea Mračková

Účinkujú Adrián Urda, Alina Kravchenko, Samuel Janiš, Natália

Gladišová, Vanesa Fellegiová, Ondrej Štrkolec, Kristián Schrenk

Divadlo Akadémie umení v Banskej Bystrici, blackbox

SOBOTA
15. NOVEMBER
2025

10:00 — 11:35

Blok vedie **MICHAL BABIAK**

DOMINIKA DUDÁŠOVÁ

**Aplikované divadlo ako priestor kolektívnej tvorby
a terapeutickkej blízkosti**

DIVADELNÁ FAKULTA VYSOKEJ ŠKOLY MÚZICKÝCH UMENÍ
V BRATISLAVE

PETER HIMIČ

Osamelosť postavy ako obraz doby

FAKULTA DRAMATICKÝCH UMENÍ AKADEMIE UMENÍ
V BANSKEJ BYSTRICI

ANETA GŁOWACKA – DOROTA FOX

**Úloha zamestnancov v demokratizačných procesoch
vo verejných divadlách v Poľsku**

FILOZOFICKÁ FAKULTA SLIEZSKEJ UNIVERZITY
V KATOVICIACH

GALINA KUBALOVÁ – JANA LOPÚCHOVÁ

**Klasický tanec ako nástroj inkluzívnej edukácie žiakov
so zrakovým postihnutím - výskumné zistenia**

PEDAGOGICKÁ FAKULTA UNIVERZITY KOMENSKÉHO
V BRATISLAVE

DISKUSIA

11:35 — 11:50

KRÁTKA PRESTÁVKA

11:50 — 13:25

Blok vedie **PETER HIMIČ**

Časť venovaná doktorandom

JIŘÍ HONZÍREK

Blízkosť, osamelosť a reziliencia v site-specific inscenácii

NEMYSLEL JSEM SI

DIVADELNÁ FAKULTA JANÁČKOVEJ AKADEMIE MÚZICKÝCH
UMENÍ V BRNE; DIVADLO FESTE

PATRIK KREBS

Divadlo vo väzení môže poľudšťovať: divadelná tvorba ako priestor blízkosti a reziliencie

ÚSTAV DIVADELNEJ A FILMOVEJ VEDY CENTRA VIED
O UMENÍ SAV; DIVADLO BEZ DOMOVA

MATĚJ NYTRA

Odolná komunita proti apatii: Fenomén úzkej spolupráce v dokumentárnych projektoch s ukrajinskými prisťahovalcami

DIVADELNÁ FAKULTA JANÁČKOVEJ AKADÉMIE MÚZICKÝCH UMENÍ V BRNE

BARBORA KRIŠTOFOVÁ

Brexit v divadelných inscenáciách

FAKULTA DRAMATICKÝCH UMENÍ AKADÉMIE UMENÍ
V BANSKEJ BYSTRICI

DISKUSIA

13:25 — 14:30

OBEDNÁ PRESTÁVKA

14:30 — 16:00

Blok vedie **ELENA KNOPOVÁ**
Časť venovaná doktorandom

ERIK ŠUPČÍK

Od bábkového divadla ku kolotočom: transformácia kočovných bábkarských rodín a ich fungovanie v súčasnosti

DIVADELNÁ FAKULTA VYSOKEJ ŠKOLY MÚZICKÝCH UMENÍ
V BRATISLAVE

TEREZA MANKOVECKÁ

Prežiť a tvoriť: reziliencia a textové zdroje nezávislého divadla na Slovensku

FAKULTA DRAMATICKÝCH UMENÍ AKADÉMIE UMENÍ
V BANSKEJ BYSTRICI

ADAM NAGY

Telo ako inkubátor dejín

ÚSTAV DIVADELNEJ A FILMOVEJ VEDY CENTRA VIED
O UMENÍ SAV

KEVIN IVANKO

Technika Daria Foa a jeho spolupráca s Francou Rame

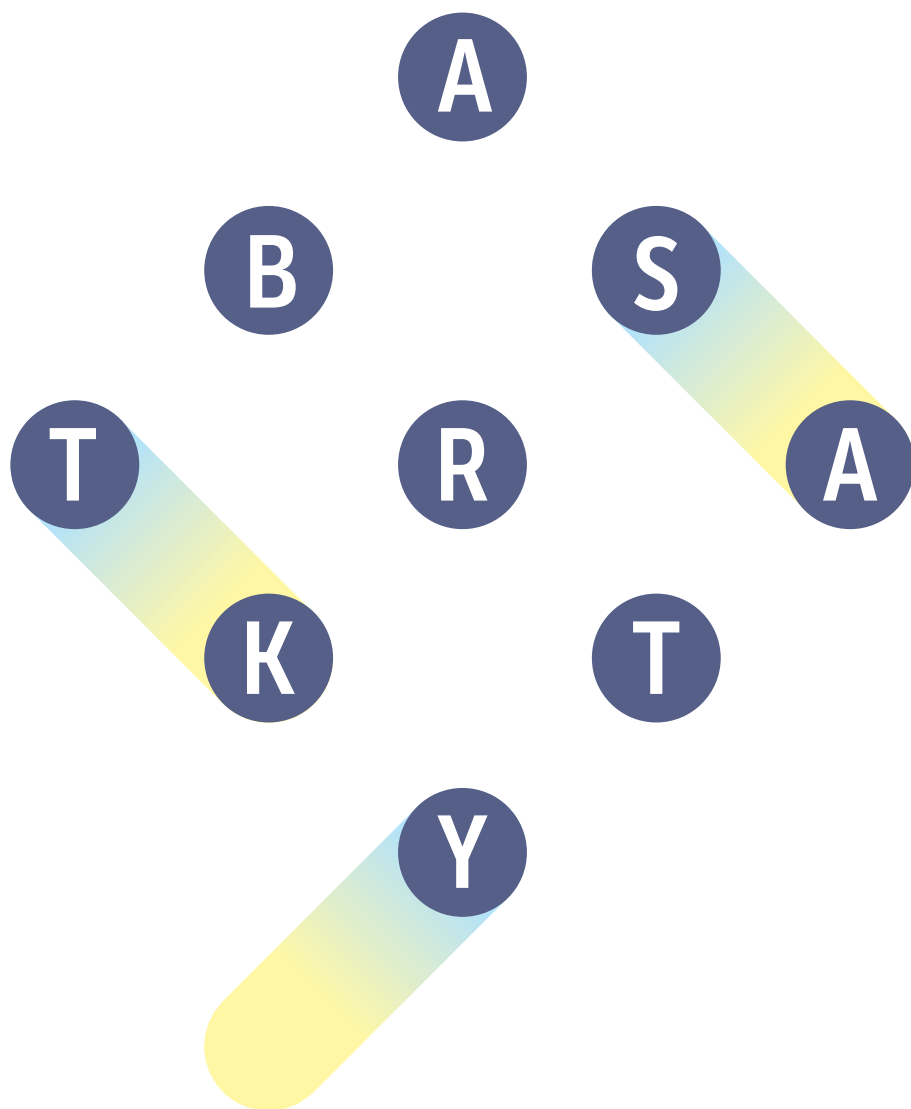
FAKULTA DRAMATICKÝCH UMENÍ AKADÉMIE UMENÍ
V BANSKEJ BYSTRICI

16:00 — 16:30

ZÁVEREČNÁ ZHRŇUJÚCA DISKUSIA

16:30

MALÉ OBČERSTVENIE

SLOVENSKÁ DRÁMA MEDZI REZILIENCIOU, BLÍZKOSŤOU A OSAMELOSŤOU

doc. PhDr. Michal Babiak, PhD.

Abstrakt

Príspevok reflektuje základné východiská slovenskej drámy cez prizmu kategórií uvedených v jeho názve – od obdobia formovania modernej slovenskej drámy na začiatku 19. storočia až po modernistickú drámu (do začiatku druhej svetovej vojny). Východisková téza predpokladá, že v starších vývinových obdobiach (do obdobia prevratu) sa slovenská dráma, najmä pod vplyvom širších spoločensko-politických a kultúrnych determinantov, profilovala ako fenomén inklinujúci k reziliencii. Obrat nastáva s postupným etablovaním modernistickej drámy. Už v období pred prevratom sa v dielach VHV objavuje výrazný inventár západného modernizmu, v ktorom kľúčovú úlohu zohrávajú pocity osamelosti, vydedenosti, ostrakizácie a podobne, ale aj túžby po hľadaní a nachádzaní ľudskej blízkosti. Tieto tendencie budú následne analyzované v poprevratovej dráme s jej viacerými variantmi a originálnymi riešeniami.

Kľúčové slová

slovenská predprevratová dráma, modernistická dráma, VHV, impresionizmus, symbolizmus, expresionizmus

OBDOBIE VZDORU DIVADLA NOVÁ SCÉNA

doc. Mgr. art. Karol Mišovic, PhD.

Abstrakt

Vstup piatich vojsk Varšavskej zmluvy v auguste 1968 do Československa patrí k historickým medzníkom nielen našej krajiny, ale aj celej modernej Európy. Na násilné zasiahnutie sovietskej moci do vnútropolitických československých záležitostí reagovali občania prudko a okamžite. Vzдор voči násilnému vpádu ozbrojených síl svojou tvorbou prejavili aj divadelníci. Dramatickí umelci cez slová z hier klasických či moderných autorov v nových spoločenských súvislostiach nachádzali jasné príbehové a tematické analógie k prebiehajúcej politickej situácii. Mimo týchto

tendencií neostala ani bratislavská Nová scéna – divadlo, ktoré sa dovtedy špecializovalo prioritne na komediálny repertoár. Činoherný súbor však už krátko po začiatku okupácie uviedol niekoľko inscenácií, ktoré možno vnímať ako deklarované prejavy občianskej angažovanosti. Príspevok sa zaoberá práve umeleckou identitou Novej scény v období zlomu – konkrétnym inscenáciám, ale aj zmenám v repertoárovej a personálnej politike od roku 1968 až po prvé roky normalizácie.

Kľúčové slová

Nová scéna, činohra, august 1968, politika, Československo

CYKlickÉ OBRAZY RODINNEJ SVIATOČNOSTI V INSCENÁCII *DETI*

prof. Miroslav Ballay, PhD.

Abstrakt

Autor príspevku reflektuje dimenziu ľudskosti ako univerzálnej konštanty v inscenácii *Deti* (Činohra Slovenského národného divadla, 2013, réžia Michal Vajdička), voľne inšpirovanej poviedkami Boženy Slančíkovej Timtavy *U Kanátov, Žiadna radosť*. Zaoberá sa vysokou mierou humanosti inscenátorov v ich celkovom prístupe k tematike ľudskosti, archetypom rituálnych slávností v kolobehu kalendárneho a životného cyklu dedinskej sakrálnosti. Na pozadí neraz ľudskej beštiálnosti, dedinskej krutosti a surovosti sa konvenčne definuje tradičný a hodnoverne determinujúci rozmer ľudskosti.

Kľúčové slová

rituál, slávnosť, archetyp, adaptácia, interpretácia, réžia

OBRAZ PREKROČENIA VLASTNÉHO TIEŇA

PhDr. Dagmar Podmaková, CSc.

Abstrakt

V širokom spektre tematických zameraní a performatívnych stratégií slovenských divadelníkov možno identifikovať viacero priesečníkov. Vý-

povede tvorcov často sprostredkujúajú osobné pocity a skúsenosti v kontexte rozpoltenej spoločnosti – či už vychádzajú z umeleckých a filozofických predlôh, alebo z pôvodných textov. Problémom však býva absencia všeobecnejšieho významového presahu, ktorý by umožnil nadviazať medzinárodný dialóg. Príspevok analyzuje dve inscenácie z odlišných politicko-spoločenských období, ktoré využívajú rozdielne inscenačné prístupy a odhaľujú vzťah tvorcov k historickým udalostiam aj k samotným postavám. Prvým príkladom je inscenácia Jánošík (1975, autorská interpretácia troch bábkových divadiel), tematizujúca príbeh zbojníckeho kapitána. Druhým príkladom je koprodukčná inscenácia Negatívy snehu (2025, Slovensko – Poľsko – Nemecko), ktorá prostredníctvom troch príbehov sprítomňuje zrod a prejavy fašizmu ako odraz rodiacej sa, alebo už etablovanej nenávisti človeka k človeku a národu. Prelínanie legendy, skutočnosti, obrazu, filmu, fotografie a pamäti sa v oboch prípadoch stáva významným príspevkom do diskurzu o tom, ako možno prostredníctvom minulosti reflektovať symptómy prítomnosti naprieč kultúrami a krajinami.

Kľúčové slová

Krajské bábkové divadlo v Banskej Bystrici, Jozef Mokoš, Divadlo Jána Palárika v Trnave, Dávid Paška, medzinárodná spolupráca, postava hrdinu

JAZYK AKO REZILIENCIA: MIGUEL TORRENCE A POLITICKÝ ODKAZ BERTOLTA BRECHTA

dr. hab. Carlos Dimeo Álvarez, PhD, Assoc. Prof. – Mgr. Eva Reichwalderová, PhD.

Abstrakt

Od inscenácie *Odsúdenie Lukulla* až po vlastné hry *La constancia* [Stálosť] a *La historia constitucional del pupitre* [Ústavné dejiny písacieho stola] rozvíjal venezuelský režisér a dramatik Miguel Torrence divadelný jazyk, ktorý stelesňuje rezilienciu. Vychádzajúc z politického a estetického odkazu Bertolta Brechta, Torrence chápal jazyk nielen ako prostriedok komunikácie, ale ako formu vytrvalosti – spôsob, ako si zachovať etickú a intelektuálnu jasnosť uprostred spoločenského a inštitucionálneho rozkladu. Zatiaľ čo Brecht sa usiloval prebudiť kritický odstup prostredníctvom *Verfremdungseffektu*, Torrence tento odstup premenil na etickú prítomnosť:

na moment, keď sa herec a divák stretávajú prostredníctvom krehkosti slova. Jeho divadlo reinterpretovalo Brechtov politický projekt v rámci venezuelského kontextu, kde sa javisko stáva zároveň útočiskom i bojiskom – miestom, kde reč vzdoruje tichu a vedomie prežíva prostredníctvom formy. Torrenceho tvorba odhaľuje, že reziliencia v divadle neznamená popretie zraniteľnosti, ale jej premenenie na akt jasnozrivosti. Jeho dramaturgia nanovo definuje politické divadlo ako vytrvalú prax pozornosti a starostlivosti, v ktorej sa samotný akt hovorenia stáva formou odporu.

Kľúčové slová

Miguel Torrence, Bertolt Brecht, politické divadlo, jazyk, etika

VZDIALIŤ SA NEMUSÍ ZNAMENAŤ OSAMELOSŤ

prof. PhDr. Miloš Mistrík, DrSc.

Abstrakt

Odísť niekam nemusí znamenať ostať osamelý. Túto v podstate nijako nie novátorskú myšlienku netreba zdôrazňovať. Platí v rôznych sociálnych vrstvách a skupinách a platí aj v divadle. Súčasné divadlo nie je priestorom iba pre výlučné absurdnosti, paradoxy a rozporuplné gestá, keďže sa v ňom odohrávajú okrem iného aj najrôznejšie formy sociálneho pulzovania, podobné činnosti srdca – stiahnutie a uvoľnenie. Ukážeme si to na prípade súboru Copiaus, ktorý vznikol odchodom z Paríža do Burgundska, kde herci našli svoju identitu bez veľkých rozporov. Našli si ju prirodzene a pomenovanie vyšlo nie z ich umeleckých úst, ale z tradície vinohradníckeho kraja, kde pôsobili. Nešlo o paradox, ale o prirodzený vývin.

Kľúčové slová

Copiaus, francúzske divadlo, Burgundsko, divadelná avantgarda

SPOMALENÉ VERZUS ZRÝCHLENÉ

Mgr. art. Jaroslav Daubrava, ArtD.

Abstrakt

Príspevok sa sústreďuje na vizuálne stratégie režiséra a vizuálneho umelca Roberta Wilsona a videoumelca Billa Viola, ktorí využívajú spomale-

ný pohyb ako kontrapunkt k súčasnému zrýchlenému režimu percepcie obrazovej informácie. Ich diela sa pohybujú na priesečníku divadelnej, výtvarnej a mediálnej estetiky, kde tematizujú časovosť umeleckého diela a otvárajú otázky intermediálnych vzťahov v súčasnom umení. Súčasne reflektujú podmienky diváckej recepcie – od rozšírenia estetickej skúsenosti až po skúmanie limitov pozornosti.

Kľúčové slová

Robert Wilson, slowmotion, Bill Viola, video-slow motion, živý obraz, videoart

BATOLÁRIUM – ŽÁNER VYTVÁRAJÚCI KOMUNITU

doc. Mgr. et Mgr. art. Barbora Krajč Zamišková, ArtD.

Abstrakt

Termín batolárium je slovenským variantom anglického pomenovania „Theatre for Very Young“. Slovo je vytvorené z dvoch východiskových prvkov – batola (percipient) a laboratórium (spôsob tvorby a hrania). Termín označuje hru pre deti od 6 mesiacov do 3 rokov s divadelnými postupmi a prvkami, realizovanú v priestoroch profesionálneho divadla. Dôraz sa kladie na pokojnú atmosféru, nežný herecký prejav, flexibilitu, vizuálnu, zvukovú (živá hudba) a haptickú (hmatovú, dotykovú) stránku inscenácie. Do popredia sa dostávajú samostatne stojace obrazy, ktoré rozvíjajú detskú tvorivosť, fantáziu, socializáciu, prežívanie. Divákovi dávajú pocit spoločne prežitého autentického zážitku. V sezóne 2024/2025 študentky Divadelnej fakulty VŠMU našťudovali batolárium *Labiátko*. Premiéra a reprízy sa odohrali v priestore školského divadla Lab. Príspevok priblíži tento špecifický žáner, ktorý vytvára vzťahy, ponúka priestor socializácie nielen pre deti, ale aj rodičov. Zároveň by sme predstavili inscenáciu *Labiátko* a priebeh jej našťudovania či repríz.

Kľúčové slová

batolárium, Divadlo Lab, študenti DF VŠMU, edukácia

POUČENÝ DIVÁK ČI PARTNER DIALÓGU? O VZDELÁVANÍ PUBLIKA V DIVADLÁCH

Mgr. Zuzana Timčíková, PhD.

Abstrakt

Spojenie „divadlo a vzdelávanie“ dnes označuje široké spektrum činností – od dramatických krúžkov až po programy v profesionálnych divadlách. Tie neznamenajú iba sprostredkovanie poznania, ale aj pestovanie hlbšieho vzťahu medzi divákom a divadlom. Vzdelávacie aktivity v divadlách pritom vychádzajú z ambície dlhodobo formovať vzťah publika k umeniu, zvyšovať jeho vnímavosť a systematicky kultivovať vkus. Vízie, o ktoré sa tvorcovia a organizátori opierajú, bývajú neraz spojené so snahou formovať „poučeného diváka“ – človeka, ktorý má vybudovaný vzťah k divadlu, je oboznámený s dramatickým umením a schopný reflektovať jeho estetické a inscenačné kvality. Takto chápané vzdelávanie publika nesie výrazný výchovný rozmer, v ktorom sa artikuluje potreba „dovzdelávať“ publikum a formovať jeho kultúrnu gramotnosť. Otázkou preto je, či takéto ciele môžu podporovať vznik blízkosti, ktorá predpokladá rovnosť medzi obooma stranami. Je divák pre divadlo skutočným partnerom, alebo zostáva objektom výchovy, ktorému treba poskytnúť vedenie? Autorka sa na príkladoch z domácej praxe zamýšľa, či prostriedky, ktoré slovenské divadlá využívajú na vzdelávanie publika, môžu vytvárať spoločný priestor dialógu, alebo sa obmedzujú len na jeho výchovu.

Kľúčové slová

divadlo a vzdelávanie, vzdelávacie aktivity, rozvoj publika, divák, dialóg s divákom

PODPORA KOMUNITNÉHO ŽIVOTA A POPULARIZÁCIA AKO PROSTRIEDOK ZVÝŠENIA REZILIENCIE ODBORU

Mgr. Dita Lánská

Abstrakt

Spoločnosť čelí mnohým krízam: ekonomickej, ekologickej, sociálnej, bezpečnostnej a ďalším. Kultúrny sektor a humanitné vedy sú v čase eko-

nomickej krízy vystavené finančným škrtom ako prvé. Tak úzko špecializovaný odbor, akým je teatrologia, musí o to intenzívnejšie odolávať vonkajším tlakom. Práve preto, že je teatrologická komunita malá, potrebuje budovať vzájomnú súdržnosť a venovať sa popularizácii, aby obhájila svoju existenciu. Cieľom príspevku je predstaviť aktivity a program Teatrologické spoločnosti, občianskeho združenia, ktorého zámerom je prepájať odborníkov so záujemcami o divadlo, divadelných praktikov s teoretikmi a historikmi, zapájať do diskusie študentov a podporovať medziodborovú i medziinštitucionálnu spoluprácu. Usilujeme sa reflektovať predmet nášho záujmu z rozličných uhlov pohľadu a z odlišných pozícií, pretože práve vďaka tejto rôznorodosti je výsledná reflexia komplexnejšia. Ako tieto ciele napĺňame? Organizovaním prednášok, exkurzií, výletov, komentovaných prechádzok, workshopov a vzájomným prepájaním inštitúcií.

Kľúčové slová

komunita, teatrologia, popularizácia, vzdelávacie aktivity, komunitné aktivity

SILA A KREHKOSŤ ŽENSKÝCH SPOVEDÍ (SLZY JANKA BORODÁČA: OUTCAST)

prof. PhDr. Nadežda Lindovská, PhD.

Abstrakt

Inscenácia nezávislého divadelného zoskupenia Slzy Janka Borodáča Outcast patrí k výnimočným udalostiam divadelnej sezóny 2024/2025. Prepája rituál divadla s rituálom ženských spovedí, premostuje minulosť so súčasnosťou. Dáva intímnym výpovediam intelektuálny rozmer, transformuje ich na úvahy o identite ženy, prináša svedectvo o ženskej nezdolnosti tvárou v tvár búrkam života. Pripomína, že všetko osobné je zároveň politické. Viacnásobne problematizuje sériu stereotypov, vrátane zaužívaného vnímania dvojice protagonistiek. Príspevok bude venovaný reflexii inscenácie ako svojráznemu umeleckému a občianskemu manifestu jej tvorkýň a tvorcov.

Kľúčové slová

súčasný slovenský divadlo, divadelné zoskupenie Slzy Janka Borodáča, režisérka Júlia Rázusová, identita ženy, rodové stereotypy

ŽENSKÉ PRÍBEHY ODPORU V ČASE ERÓZIE SAMOZREJMOSTI

doc. PhDr. Elena Knopová, PhD.

Abstrakt

Alžbeta Gwerková-Göllnerová, Sidónia Nádherná a Ota Plávková boli tri ženy, ktorých myšlienky a osudy sa stali námetom pre tri slovenské divadelné režisérky – Annu Gruskovú, Ivetu Ditte Jurčovú a Júliu Rázusovú. Každá z nich predstavuje výzvu k vytrvalosti a k prekonávaniu atrofovaných hodnôt, ktoré sa opätovne dostávajú do centra divadelných snažení. Zápasy týchto troch hrdiniek nie sú heroické v klasickom zmysle slova. Ich konanie, vychádzajúce z pevného morálneho jadra, sa miestami javí ako paradoxné až absurdné – presne v duchu súčasnej skúsenosti erózie samozrejmosti, v ktorej sa „správne“ mení na „nepochopiteľné“ a „zbytočne riskantné“. Z tejto perspektívy možno inscenácie *Demokratka Erža*, *Nádherná záhrada po nej zostala* a *Ota* chápať ako dramatické skúšky hodnôt v čase, keď sa samotná hodnota stala problematickou kategóriou. Divadelné scenáre síce vychádzajú z biografického a dokumentárneho materiálu, no výsledné inscenácie sú skôr výpoveďou o stave dnešného sveta než rekonštrukciou minulosti. Pojem erózia samozrejmosti umožňuje uvažovať o súčasnom divadle ako o priestore odhaľujúcom krehkosť kultúrnych istôt a etických princípov. Vo svete, kde sa stratila dôvera v kontinuitu, v racionálne vysvetlenie a stabilitu morálnych noriem, sa divadlo stáva miestom, kde sa tieto erodované istoty znovu artikulujú — nie ako samozrejmosť, ale ako vedomý čin. To, čo bolo ešte včera prirodzené, sa dnes musí vybojovať, často bez akejkoľvek záruky úspechu – čo sa odráža aj v rozdielnych inscenačných postupoch a tvarovaní scénickej reality.

Kľúčové slová

erózia samozrejmosti, ženský odpor, etika integrity, súčasné slovenské divadlo, hodnotová kríza a paradox

BLÍZKOSŤ, OSAMELOSŤ A REZILIENCIA V DRAMATICKEJ TVORBE JANY BODNÁROVEJ

Mgr. art. Nora Nagyová, PhD.

Abstrakt

Téma príspevku upriamuje pozornosť na dramatickú tvorbu Jany Bodnárovej (1950) v súvislosti s témami blízkosti, osamelosti a reziliencie. Predmetom analýz sú autorkine divadelné hry napísané po roku 1989, ktoré tematizujú násilie a krutosť páchané na ženách, ako aj následné traumy vyplývajúce nielen z patriarchálneho charakteru spoločnosti.

Kľúčové slová

Jana Bodnárová, ženská skúsenosť, osamelosť, blízkosť, reziliencia

OBRAZ UZNÁVANEJ PSYCHOANALYTIČKY MELANIE KLEINOVEJ V DRÁME NICHOLASA WRIGHTA : EMANCIPÁCIA ŽIEN AKO FORMA REZILIENCIE

Mgr. art. Martina Koval, PhD.

Abstrakt

Cieľom príspevku je predstaviť divadelnú hru *Mrs Klein* (1988) britského dramatika Nicholasa Wrighta (1940), ktorá spracúva fragment zo života významnej židovskej intelektuálky a uznávanej britskej psychoanalytičky Melanie Kleinovej (1882 – 1960). Osobitná pozornosť sa bude venovať menej známemu faktu, že smerovanie životnej cesty a profesionálnej dráhy Melanie Kleinovej výrazne ovplyvnili okolnosti späté s jej pobytom na území dnešného Slovenska počas prvej dekády 20. storočia. Wrightova psychologická dráma otvára témy blízkosti, osamelosti a psychickej odolnosti ženy, ktorá balansuje medzi vedou, materstvom a osobnou traumou. Hra zároveň tematizuje dynamiku rodinných vzťahov, ženskú identitu a napätie medzi osobnými a spoločenskými očakávaniami. V kontexte tém konferencie sa príspevok zameria na emancipáciu ako formu reziliencie, nevyhnutnú pre ženu, ktorá chce obstáť v náročnom intelektuálnom i súkromnom priestore. Osobnosť Melanie Kleinovej napriek svojmu významu a väzbám na dnešné Slovensko – konkrétne na mesto Ružomberok

– v našom kultúrnom povedomí doteraz absentuje, rovnako ako javisková reflexia osudov židovských žien žijúcich na našom území v období pred holokaustom.

Kľúčové slová

židovská žena, dráma, Melanie Klein, ženská emancipácia

APLIKOVANÉ DIVADLO AKO PRIESTOR KOLEKTÍVNEJ TVORBY A TERAPEUTICKEJ BLÍZKOSTI

Mgr. Dominika Dudášová

Abstrakt

Predmetom príspevku je analýza terapeutického potenciálu aplikovaného divadla pre osoby so zdravotným znevýhodnením. Primárnym cieľom je preskúmať, ako sa divadlo etablovalo ako nástroj kolektívnej tvorby a vzájomnosti. Autorka sa systematicky zameriava na inkluzívne divadelné súbory, ktoré prostredníctvom spoločnej umeleckej činnosti konštituuju komunitu a facilitujú prekonávanie sociálnej izolácie. Kolektívna tvorba podporuje pocit spolupatričnosti a stáva sa kľúčovým nástrojom eliminácie osamelosti a segregácie, pričom osobitná pozornosť sa venuje implementácii inkluzívnych princípov v praxi a politickému rozmeru umeleckej tvorby marginalizovaných skupín. Analýza zároveň ukazuje, že divadlo neposkytuje iba umelecký zážitok, ale aj priestor pre kritickú reflexiu a prezentáciu komunitného naratívu. V závere autorka skúma, ako divadlo prispieva k rozvoju psychickej reziliencie na individuálnej i inštitucionálnej úrovni. Príspevok tak potvrdzuje, že aplikované divadlo presahuje rámec arteterapie a etabluje sa ako plnohodnotná umelecká a spoločenská prax.

Kľúčové slová

aplikované divadlo, inklúzia, arteterapia, kolektívna tvorba, komunitný

OSAMELOSŤ POSTAVY AKO OBRAZ DOBY

doc. Mgr. Peter Himič, PhD.

Abstrakt

Človek a doba predstavujú nosné ideové línie literárno-umeleckého zobrazovania. Ich vzájomný vzťah je často zdrojom dramatického napätia, ktorého riešenie nadobúda rozličné podoby a kvalitatívne roviny. Postoj subjektu k objektívnej skutočnosti otvára na úrovni spoločenských vzťahov celý rad problémov, ktoré zásadným spôsobom presakujú do života jednotlivca. V tejto perspektíve sa otvára aj otázka osamelosti, v ktorej sa zrkadlia etické problémy doby. Osamelosť môže byť výsledkom dobrovoľného rozhodnutia, ale aj dôsledkom tlaku vonkajších okolností. Slovenská dramatika disponuje viacerými hrami, ktoré takýto vzťah tematizujú ako ústrednú ideovú líniu. Nejde pritom iba o tvorbu v období neslobody, ale aj o turbulentné časy po roku 1989. Príspevok analyzuje niekoľko hier slovenských autorov (Peter Karvaš, Ivan Bukovčan, Karol Horák a i.), v ktorých sa obraz osamelosti človeka javí ako únik od okolitého sveta aj ako morálne gesto. Okrajovo sa dotkneme aj otázok dopadu týchto hier na umeleckú a spoločenskú percepciu.

Kľúčové slová

osamelosť, slovenská dráma, spoločensko-politické vzťahy

ÚLOHA ZAMESTNANCOV V DEMOKRATIZAČNÝCH PROCESOCH VO VEREJNÝCH DIVADLÁCH V POĽSKU

Mag. art. Aneta Głowacka, PhD – dr. hab. Dorota Fox, PhD

Abstrakt

Príspevok sa zaoberá aktuálnymi zmenami, ktoré prebiehajú vo verejných divadlách v Poľsku. Tieto procesy sa týkajú predovšetkým transformácie podmienok produkcie a reprodukcie umeleckej tvorby, a teda aj spôsobov riadenia divadiel a vytvárania priaznivejších pracovných podmienok. Ich podstatou je postupný odklon od tzv. režisérskeho (autokratického) modelu divadla smerom k posilňovaniu postavenia zamestnancov a k spoločenskému otváraniu divadla ako inštitúcie. Významnú úlohu v týchto

demokratizačných procesoch zohrávajú odborové zväzy, ktoré čoraz častejšie zakladajú aktívni pracovníci uvedomujúci si svoje práva a spoločodpovednosť za fungovanie divadla.

Kľúčové slová

súčasné divadlo, verejné divadlá, divadlo ako inštitúcia, inštitucionálna kritika, divadelní zamestnanci, praktiky prevencie násilia

KLASICKÝ TANEC AKO NÁSTROJ INKLUZÍVNEJ EDUKÁCIE ŽIAKOV SO ZRAKOVÝM POSTIHNUTÍM – VÝSKUMNÉ ZISTENIA

Mgr. Galina Kubalová – doc. PaedDr. Jana Lopúchová, PhD.

Abstrakt

Príspevok predstavuje inovatívne výsledky výskumu zameraného na problematiku edukácie žiakov s ťažkým zrakovým postihnutím v oblasti klasického tanca ako jedného z determinantov ich kultúrnej participácie a psychosociálneho rozvoja. Kľúčovou aktivitou bolo zisťovanie možností využitia klasického umenia v edukácii žiakov so zrakovým postihnutím prostredníctvom inkluzívneho edukačno-zážitkového workshopu, ktorý integroval metódy špeciálnej pedagogiky, senzorickej integrácie a kognitívnej stimulácie. Vo výskume boli využívané cielene pripravené tyflografické pomôcky, vizuálno-haptické materiály, audiokomentáre sprístupňujúce pohybovú zložku baletu *Luskáčik* nevidiacim divákovi a interaktívne pohybové cvičenia. Analýza výsledkov výskumu preukázala rozvoj naratívnej kompetencie nevidiacich, zlepšenie ich priestorovej orientácie a posilnenie sociálnych interakcií. Autorky v príspevku tematizujú tri kľúčové roviny – blízkosť (budovanie inkluzívneho spoločenstva), osamelosť (prekonávanie izolácie žiakov) a rezilienciu (zvyšovanie psychickej a sociálnej odolnosti prostredníctvom umenia) a ponúkajú ucelený metodologický rámec, odporúčania pre implementáciu umeleckých programov do špeciálnej a inkluzívnej edukácie.

Kľúčové slová

inkluzívna edukácia, špeciálna pedagogika, pohybové umenie, zrakové postihnutie, naratív

BLÍZKOSŤ, OSAMELOSŤ A REZILIENCIA V SITE-SPECIFIC INSCENÁCII *NEMYSLEL JSEM SI*

MgA. Jiří Honzírek

Abstrakt

Na jeseň roku 2023 vznikla site-specific inscenácia nezávislého Divadla Feste v opustenom komplexe panelových domov v Brne. Inscenácia *NEMYSLEL JSEM SI* tematizuje problematiku sexuálneho násilia v kontroverznom, výlučne mužskom obsadení, pričom psychické aj fyzické formy násilného konania sprostredkujú traja muži.

Blízkosť: dielo sa odohráva v dvadsiatich prázdnych bytoch, v ktorých je stále prítomná intimita domova, pocit bezpečia a emócia blízkosti.

Osamelosť: podľa výskumov k viac než polovici činov sexuálneho násilia dochádza v domácom prostredí, kde je predpoklad bezpečia brutálne narušený násilím. Domov sa tak stáva miestom najhlbšej osamelosti obetí.

Reziliencia: po roku reprízovania došlo k vlámaniu do lokality panelového komplexu, pri ktorom bol priestor výrazne poškodený a jeho charakter sa zásadne zmenil. Tvorcovia inscenácie sa prispôbili novým podmienkam, čím otvorili otázku, či premena lokality znamená aj koniec site-specific diela alebo iba jeho transformáciu.

Kľúčové slová

site-specific divadlo, divadlo v konkrétnej lokalite, kolektívne tvorené divadlo, interaktívne divadlo, divák ako spoluautor, aktivizmus artivismus

DIVADLO VO VÄZENÍ MÔŽE POĽUDŠTOVAŤ: DIVADELNÁ TVORBA AKO PRIESTOR BLÍZKOSTI A REZILIENCIE

Mgr. art. Patrik Krebs

Abstrakt

Keď sa povie „väzenie“, obvykle si predstavíme miesto odopierania, uzavretosti, systému príkazov a trestov. No ak sa k tomu pridá slovo „divadlo“, objaví sa trhlina v zdánlivo nepreniknuteľnom systéme. Divadlo v prostredí väzenia sa často stáva prejavom spolupatričnosti, odvahy

a empatie – a zároveň sa môže stať aj výskumným a umeleckým laboratóriom, v ktorom sa testujú hranice transformácie. V tomto duchu sa nesie aj publikácia Ashley E. Lucasovej *Väzenské divadlo a globálna kríza väzenského systému*, ktorá vyšla v roku 2025 vo vydavateľstve Kapitál. Ide o dielo výnimočné svojím rozsahom, terénnym výskumom aj umeleckým presahom. Autorkine reflexie sú blízke aj mojej osobnej praxi, ktorú v príspevku priblížim. Ako člen Divadla bez domova som sa zúčastnil viacerých divadelných aktivít vo väzenských zariadeniach na Slovensku. Zvlášť výnimočné boli divadelné workshopy, ktoré sme realizovali v Košiciach-Šaci. Práca s dvanástimi odsúdenými mužmi viedla k prezentácii na tému sloboda. Jeden z účastníkov povedal: „Bol to pre mňa najzmysluplnejší týždeň vo väzení.“

Kľúčové slová

divadlo, väzenie, sloboda, reziliencia

ODOLNÁ KOMUNITA PROTI APATII: FENOMÉN ÚZKEJ SPOLUPRÁCE V DOKUMENTÁRNYCH PROJEKTOCH SUKRAJINSKÝMI PRISŤAHOVALCAMI

Matěj Nytra, MgA., Mgr.

Abstrakt

Od roku 2022 prišlo do Českej republiky takmer pol milióna ľudí – najmä rodín s jedným rodičom, detí, študentiek a študentov. Vzdelávacie inštitúcie a pracovné príležitosti predstavujú však len jednu rovinu záchytnej siete v situácii, ktorá si vyžaduje adaptáciu na nové dočasné prostredie. Ako sa zmieriť s ranami, osobnou stratou, hnevom a traumou? Projekt *Než válka skončí / До войны ви́йни* (2024 – 2025), realizovaný v komunitnom a kultúrnom centre Káznice v Brne, priniesol skúsenosti s formovaním interaktívnych komunít, ktoré pri vytváraní spoločného bezpečného časopriestoru absorbujú negatívne dôsledky úteku a prehlbujú medziľudskú a priateľskú podporu. Aká je rozšírená úloha kurátora a dramaturga v tomto procese? Aké metódy môžu viesť k dosiahnutiu blízkosti, dôvery a predstavivosti? Príspevok reflektuje spoluvedenie viacerých komunitných divadelných predstavení a vystúpení a identifikuje smery

posilňujúce účastníkov na oboch stranách, vrátane ich politického účinku vnútri aj mimo tohto procesu.

Kľúčové slová

komunitné divadlo, dokument, zdieľanie, odolnosť, posilnenie, politické záležitosti, odpor

BREXIT V DIVADELNÝCH INSCENÁCIÁCH

PhDr. Barbora Krištofová, PhD., MLitt

Abstrakt

Zámerom príspevku je skúmanie diskurzívneho vzťahu medzi politikou a divadlom v kontexte britských divadelných inscenácií inšpirovaných tematikou Brexitu. Brexit ako významná medzinárodno-politická udalosť je natoľko silným impulzom a míľnikom pre britských divadelníkov, že je možné polemizovať o formovaní novej podoby politického divadla, ktorá by mohla byť schopná naplniť vlastné špecifické charakteristiky a odlíšiť sa od historických, ale i brechtovských a postmoderných aktivistických línií politického divadla. Postbrexitovské divadelné inscenácie majú tendenciu intelektuálne šokovať a byť faktické, pričom predstavujú umeleckú (realistickú, ale i satirickú) reflexiu ostrej polarizácie britskej spoločnosti ako konzekvencie brexitovských politických kampaní. Režijné spracovania tejto tematiky prepája moderné postupy politického divadla s ďalšími formami, ako je dokumentárne (*Mayday!*; *The Last Temptation of Boris Johnson*) verbatim (*My Country*; a work in progress) a participatívne divadlo (*The Majority*). Zámerom inscenácií nie je moralizovanie o výsledku referenda, v zmysle jeho podpory alebo neakceptovania, ale poukázanie na potrebu vzájomného dialógu a tolerovania plurality názorov.

Kľúčové slová

Brexit, Británia, divadelná inscenácia, politické divadlo

OD BÁBKOVÉHO DIVADLA KU KOLOTOČOM: TRANSFORMÁCIA KOČOVNÝCH BÁBKARSKÝCH RODÍN A ICH FUNGOVANIE V SÚČASNOSTI

Mgr. art. Erik Šupčík

Abstrakt

Príspevok sa venuje histórii kolotočov a fungovaniu kočovných bábkarských rodín, ktoré v minulosti kombinovali bábkové divadlo s prevádzkou kolotočov a jarmočnej zábavy ako sekundárnym zdrojom obživy. Mnohé z takýchto rodín prestali v minulom storočí hrať bábkové divadlá, ale ich potomkovia sa venujú prevádzkovaniu kolotočov a atrakcií dodnes. Príspevok prináša autentické a originálne nahliadnutie do života a zákuľisia kolotočiarov a vtedajších bábkarov, ich fungovanie, život, prepojenie s bábkovým divadlom. Analýza a výskum v oblasti histórie kolotočov a jarmočnej zábavy, a ich prepojenie s kočovnými bábkarskými rodinami ukazuje, ako dokázali rôzne, či už spoločenské alebo politické zmeny formovať osudy, život a fungovanie umeleckých rodín. Zároveň otvára otázky kultúrneho dedičstva, folklóru, histórie kolotočov a kočovného bábkarstva – oblastí, ktoré sa dnes zásadne nelíšia od minulosti, napríklad v podobe nezávislých putujúcich bábkových zoskupení hrajúcich pre deti.

Kľúčové slová

história kolotočov, bábkové divadlo, kočovný život, súčasné fungovanie

PREŽIŤ A TVORIŤ: REZILIENCIA A TEXTOVÉ ZDROJE NEZÁVISLÉHO DIVADLA NA SLOVENSKU

Mgr. art. Tereza Mankovecká

Abstrakt

Ako nezávislé divadlá na Slovensku transformujú svoje obmedzenia na tvorivé stratégie? Tieto divadlá dlhodobo čelia materiálnym obmedzeniam, ktoré premieňajú na tvorivé impulzy. Príspevok skúma rezilienciu ako princíp, ktorý sa prejavuje najmä v práci s textom, vďaka ktorej sa obmedzenia pretvárajú na inovatívne dramaturgické postupy. Nie je však dramatisácia iba praktickým riešením nedostatku dramatických textov?

Je v tomto zmysle reziliencia stratégiou prežitia, alebo formovaním podoby súčasnej nezávislej divadelnej scény?

Kľúčové slová

nezávislé divadlo, reziliencia, textové zdroje, adaptácia, dramaturgia, Slovensko

TELO AKO INKUBÁTOR DEJÍN

Mgr. Adam Nagy

Abstrakt

Súčasnú slovenské divadlo prechádza výraznou transformáciou v oblasti vnímania tela herca či performeru. Tvorcovia a tvorkyne opúšťajú zaužívané herecké techniky, ktoré formovali slovenské herectvo. Čoraz väčší dôraz kladú na významy vytvárané fenomenálnym telom aktéra, ktoré okrem svojich špecifických znakov nosí aj stopy historického zápisu. Príspevok si kladie za cieľ poukázať na silu tela a telesnosti, ktorá je schopná sprítomniť veľké historické udalosti, ale aj osobné dejiny jednotlivca. Primárne sa zameriame na režisérky pôsobiace na slovenskej nezriadovanej scéne, čím chceme poukázať na ich špecifický spôsob práce s telom.

Kľúčové slová

slovenské divadlo, slovenské režisérky, telo, telesnosť, performativita, dejiny

TECHNIKA DARIA FOA A JEHO SPOLUPRÁCA S FRANCOU RAME

Mgr. art. Kevin Ivanko

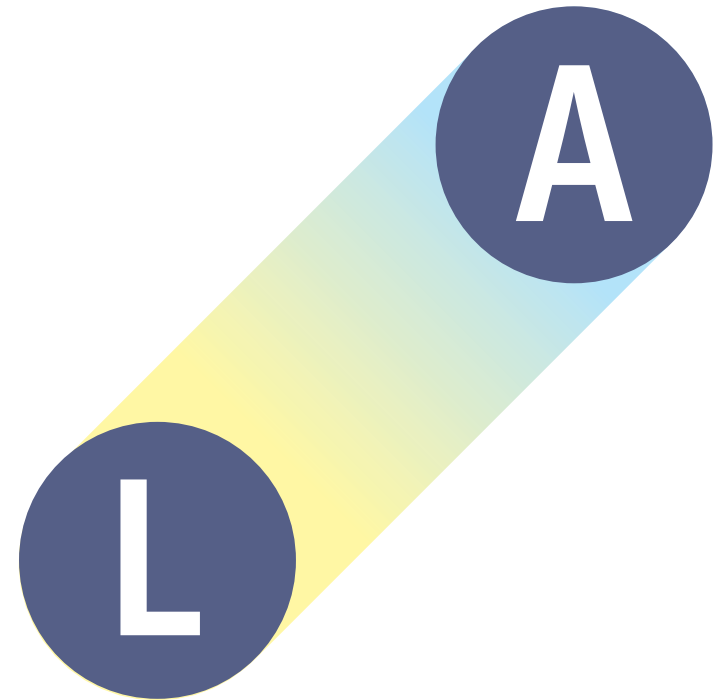
Abstrakt

Príspevok sa zameriava na funkciu improvizácie v hereckej tvorbe a vychádza z výskumu realizovaného v rámci doktorandského štúdia (dizertačná práca *Metodické postupy v príprave adeptov herectva založené na improvizácii*). Pozornosť sústreďuje na analýzu vybraných prvkov improvizácie, ktoré vo svojej hereckej praxi využíval taliansky herec a komik Dario Fo, ako aj na okolnosti z jeho osobného života, ktoré formovali jeho umeleckú identitu a pohľad na divadlo. Dario Fo je známy osobitým vzťahom k hereckému majstrovstvu commedie dell'arte, ktorého základným

princípom bolo práve umenie improvizácie. Na túto tradíciu nadväzuje aj Chiara D'Anna – talianska herečka, režisérka a pedagogička pohybového divadla –, ktorá vo svojej práci čerpá z postupov, ktoré Fo moderným spôsobom rozvíjal a popularizoval. V závere príspevok zároveň ponúkne reflexiu praktických skúseností a empirických poznatkov autora, získaných počas workshopu tejto talianskej umelkyne.

Kľúčové slová

improvizácia, Dario Fo, Chiara D'Anna, grammelot, gesto, maska

Fakulta dramatických umení
Akadémia umení v Banskej Bystrici

Faculty of Dramatic Arts, Academy
of Arts in Banská Bystrica

Horná 95, Banská Bystrica

Organizátori / Organizers

Akadémia
umení
v Banskej
Bystrici

ÚDFV

Ústav divadelnej
a filmovej vedy
CVU SAV

Podporili / Supported by
Fond na podporu umenia/ Slovak Arts Council

fond
na podporu
umenia

Partneri / Partners

SCAICT
Slovenské centrum AICT